

Bruksela, dnia 28.10.2020 r.
COM(2020) 677 final

SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

W SPRAWIE GWARANCJI POKRYTYCH Z BUDŻETU OGÓLNEGO
Stan na dzień 31 grudnia 2019 r.

{SWD(2020) 241 final}

Spis treści

1.	Wprowadzenie.....	3
2.	Operacje objęte gwarancją budżetową UE i mechanizmy zarządzania kryzysowego strefy euro, które nie są pokrywane z budżetu UE.....	4
2.1	Pożyczki przyznawane przez Unię Europejską w związku z celami makroekonomicznymi.....	4
2.2	Pożyczki na cele mikroekonomiczne	4
2.3	Operacje finansowania prowadzone przez Europejski Bank Inwestycyjny (EBI) w państwach trzecich („operacje finansowania zewnętrznego EBI”) objęte gwarancjami UE (upoważnienie do udzielania pożyczek na rzecz państw trzecich). .	4
2.4	Operacje finansowania prowadzone przez Europejski Bank Inwestycyjny („EBI”) i Europejski Fundusz Inwestycyjny („EFI”) w państwach trzecich objęte gwarancją UE – Europejski Fundusz na rzecz Inwestycji Strategicznych (EFIS)	6
2.5	Plan inwestycji zewnętrznych i Europejski Fundusz na rzecz Zrównoważonego Rozwoju (EFZR).....	7
2.6	Mechanizmy zarządzania kryzysowego, które nie są pokrywane z budżetu UE.....	9
3.	Rozwój operacji objętych gwarancją	9
3.1.1	Europejski mechanizm stabilizacji finansowej (EFSM)	12
3.1.2	Instrument wsparcia bilansu płatniczego	13
3.1.3	Pożyczki w ramach pomocy makrofinansowej.....	13
3.1.4	Pożyczki Euratomu	16
3.2	Rozwój operacji finansowania zewnętrznego EBI	16
4.	Ryzyko objęte gwarancją budżetową UE	17
4.1	Definicja ryzyka	17
4.2	Łączna struktura ryzyka	17
4.3	Roczny poziom ryzyka objętego gwarancją budżetową UE.....	18
4.3.1	Ryzyko związane z państwami członkowskimi.....	18
4.3.2	Ryzyko związane z państwami trzecimi	19
5.	Uruchomienie gwarancji i wypłaty z niej	20
5.1	Obsługa zadłużenia nieobjęta Funduszem Gwarancyjnym dla działań zewnętrznych (pożyczki Euratomu dla państw członkowskich, europejski mechanizm stabilizacji finansowej oraz pomoc na wsparcie bilansu płatniczego)	20
5.1.1	Płatności ze środków gotówkowych	20

5.1.2	Płatności z budżetu UE	20
5.2	Przypadki uruchomienia Funduszu Gwarancyjnego dla działań zewnętrznych i odzyskiwanie płatności (pożyczki na rzecz państw trzecich udzielane w ramach upoważnienia EBI, pomocy makrofinansowej i Euratomu)	21
6.	Europejski Fundusz na rzecz Inwestycji Strategicznych (EFIS) w 2019 r.	25
6.1	Sprawozdania finansowe funduszu gwarancyjnego EFIS na dzień 31 grudnia 2019 r. .	25
6.2	Działania EFIS objęte gwarancją UE.....	25
6.3	Finansowanie funduszu gwarancyjnego EFIS	26
6.4	Uruchomienie i wykorzystanie gwarancji UE	26
7.	Europejski Fundusz na rzecz Zrównoważonego Rozwoju (EFZR) w 2019 r.....	27
7.1	Programy inwestycyjne	27
7.2	Fundusz gwarancyjny EFZR.....	28

1. WPROWADZENIE

Celem niniejszego sprawozdania jest monitorowanie zobowiązań warunkowych obciążających budżet UE w związku z gwarancjami dotyczącymi pożyczek i wsparcia inwestycyjnego udzielanych przez Unię Europejską bezpośrednio bądź pośrednio w ramach gwarancji UE.

Niniejsze sprawozdanie złożono zgodnie z art. 149 poprzedniego rozporządzenia finansowego. W związku z tym niniejsze sprawozdanie za 2019 r. dotyczące gwarancji budżetowych UE oraz związanego z nimi ryzyka zostało przedłożone po raz ostatni. W przyszłości zastąpi je system sprawozdawczości przewidziany w art. 250 nowego rozporządzenia finansowego.

Sprawozdanie posiada następującą strukturę: w sekcji 2 przypomniano kluczowe zagadnienia dotyczące operacji objętych gwarancją budżetową UE; przedstawiono również kilka innych dodatkowych mechanizmów zarządzania kryzysowego, które nie wiążą się z żadnym ryzykiem dla budżetu UE. W sekcji 3 przedstawiono rozwój objętych gwarancją operacji, którymi zarządza bezpośrednio Komisja, i objętych gwarancją operacji finansowania zewnętrznego EBI (z wyjątkiem operacji EFIS i EFZR, które omówiono osobno w sekcjach 6 i 7). W sekcji 4 podkreślono główne ryzyka objęte gwarancją budżetową UE. W sekcji 5 przedstawiono sposób uruchamiania gwarancji oraz rozwój Funduszu Gwarancyjnego dla działań zewnętrznych („fundusz”)¹, w sekcji 6 przedstawiono rozwój Europejskiego Funduszu na rzecz Inwestycji Strategicznych (EFIS)², natomiast w sekcji 7 – rozwój Europejskiego Funduszu na rzecz Zrównoważonego Rozwoju (EFZR)³.

Uzupełnieniem niniejszego sprawozdania jest dokument roboczy służb Komisji („dokument roboczy”) zawierający szereg szczegółowych tabel i uwag wyjaśniających.

---

¹ Rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 2728/94 z dnia 31 października 1994 r. ustanawiające Fundusz Gwarancyjny dla działań zewnętrznych (Dz.U. L 293 z 12.11.1994, s. 1), zmienione następnie rozporządzeniem Rady (WE, Euratom) nr 480/2009 (Dz.U. L 145 z 10.6.2009, s. 10) i rozporządzeniem (UE) 2018/409 (Dz.U. L 76 z 19.3.2018, s. 1) („rozporządzenie w sprawie funduszu gwarancyjnego”).

² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/1017 z dnia 25 czerwca 2015 r. w sprawie Europejskiego Funduszu na rzecz Inwestycji Strategicznych, Europejskiego Centrum Doradztwa Inwestycyjnego i Europejskiego Portalu Projektów Inwestycyjnych oraz zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1291/2013 i (UE) nr 1316/2013 – Europejski Fundusz na rzecz Inwestycji Strategicznych („rozporządzenie w sprawie EFIS”), Dz.U. L 169 z 1.7.2015, s. 1. Rozporządzenie w sprawie EFIS zostało zmienione rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/2396 z dnia 13 grudnia 2017 r. w odniesieniu do przedłużenia okresu obowiązywania Europejskiego Funduszu na rzecz Inwestycji Strategicznych oraz wprowadzenia usprawnień technicznych dla tego Funduszu i Europejskiego Centrum Doradztwa Inwestycyjnego („rozporządzenie zmieniające EFIS 2.0”), Dz.U. L 345 z 27.12.2017, s. 34. Rozporządzeniem zmieniającym EFIS 2.0 między innymi zwiększono gwarancję UE i dostosowano kwotę docelową. W dniu 22 lipca 2015 r. Komisja Europejska i Europejski Bank Inwestycyjny („EBI”) podpisały umowę w sprawie zarządzania EFIS oraz w sprawie udzielenia gwarancji UE („umowa w sprawie EFIS”), którą następnie zmieniono i skonsolidowano w dniach 21 lipca 2016 r., 21 listopada 2017 r., 9 marca 2018 r. i w grudniu 2018 r.

³ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1601 z dnia 26 września 2017 r. w sprawie ustanowienia Europejskiego Funduszu na rzecz Zrównoważonego Rozwoju (EFZR), gwarancji EFZR i funduszu gwarancyjnego EFZR (Dz.U. L 249 z 27.9.2017, s. 1).

2. OPERACJE OBJĘTE GWARANCJĄ BUDŻETOWĄ UE I MECHANIZMY ZARZĄDZANIA KRYZYSOWEGO STREFY EURO, KTÓRE NIE SĄ POKRYWANE Z BUDŻETU UE

Ryzyko objęte gwarancją budżetową UE wynika z różnych operacji pożyczkowych i gwarancyjnych, które można podzielić na cztery kategorie:

2.1 Pożyczki przyznawane przez Unię Europejską w związku z celami makroekonomicznymi

Takie pożyczki obejmują 1) pożyczki w ramach pomocy makrofinansowej⁴ udzielane państwom trzecim, 2) pożyczki na wsparcie bilansu płatniczego⁵ stanowiące pomoc dla państw członkowskich nienależących do strefy euro, które zmagają się z trudnościami w zakresie bilansu płatniczego, oraz 3) pożyczki udzielane w ramach europejskiego mechanizmu stabilizacji finansowej⁶ stanowiące wsparcie dla wszystkich państw członkowskich zmagających się z poważnymi trudnościami gospodarczymi i finansowymi spowodowanymi przez wyjątkowe okoliczności pozostające poza ich kontrolą lub poważnie zagrożonych wystąpieniem tych trudności. Są one uruchamiane wraz ze wsparciem finansowym ze strony Międzynarodowego Funduszu Walutowego (MFW).

2.2 Pożyczki na cele mikroekonomiczne

Niniejszy dział dotyczy pożyczek Euratomu⁷. Pożyczka Euratomu może zostać przeznaczona na następujące cele:

- *[w państwach członkowskich]*: inwestycje w elektrownie jądrowe i w przemysłowe urządzenia cyklu paliwowego⁸ oraz
- *[w niektórych państwach trzecich]*: inwestycje poprawiające stopień bezpieczeństwa i wydajności działających lub budowanych elektrowni jądrowych oraz projekty likwidacji obiektów jądrowych⁹.

2.3 Operacje finansowania prowadzone przez Europejski Bank Inwestycyjny (EBI) w państwach trzecich („operacje finansowania zewnętrznego EBI”) objęte

---

⁴ Pomoc makrofinansowa może również przyjąć formę dotacji udzielanych państwom trzecim (które nie są objęte zakresem niniejszego sprawozdania). Odniesienia do podstaw prawnych zostały wymienione w załączniku do tabeli A2B w dokumencie roboczym służb Komisji.

⁵ Rozporządzenie Rady (WE) nr 332/2002 z dnia 18 lutego 2002 r. ustanawiające instrument średnioterminowej pomocy finansowej dla bilansów płatniczych państw członkowskich (Dz.U. L 53 z 23.2.2002, s. 1).

⁶ Rozporządzenie Rady (UE) nr 407/2010 z dnia 11 maja 2010 r. ustanawiające europejski mechanizm stabilizacji finansowej (Dz.U. L 118 z 12.5.2010, s. 1).

⁷ Traktat z dnia 25 marca 1957 r. ustanawiający Europejską Wspólnotę Energii Atomowej (Euratom), z późniejszymi zmianami i uzupełnieniami.

⁸ W przypadku państw członkowskich: Decyzja Rady 77/270/Euratom z dnia 29 marca 1977 r. upoważniająca Komisję do emisji pożyczek Euratom w celu udziału w finansowaniu elektrowni jądrowych (Dziennik Urzędowy nr L 88 z 6 kwietnia 1977 r., s. 9), z późniejszymi zmianami i uzupełnieniami.

⁹ W przypadku niektórych państw trzecich: Decyzja Rady 94/179/Euratom z dnia 21 marca 1994 r. (Dz.U. L 84 z 29.3.1994) zmieniająca decyzję 77/270/Euratom, upoważniająca Komisję do zaciągania pożyczek Euratomu w celu przyczynienia się do finansowania wymaganego dla poprawy stopnia bezpieczeństwa i wydajności elektrowni atomowych w niektórych państwach trzecich.

gwarancjami UE¹⁰ (upoważnienie do udzielania pożyczek na rzecz państw trzecich).

W ramach upoważnienia EBI do udzielania pożyczek na rzecz państw trzecich („upoważnienia EBI”) UE zapewnia gwarancję z budżetu UE, aby umożliwić EBI zwiększenie działalności pożyczkowej poza granicami UE w celu wspierania polityk unijnych. Upoważnienie EBI wspiera działalność EBI w krajach ubiegających się o członkostwo, we wschodnim i w południowym sąsiedztwie Unii, w Azji, Ameryce Łacińskiej i Afryce Południowej. W bieżącym okresie objętym upoważnieniem EBI (2014–2020) budżet UE gwarantuje kwotę do 32,3 mld EUR przeznaczoną na działania EBI. W dniu 14 marca 2018 r. Parlament Europejski i Rada przyjęły decyzję (UE) 2018/412 zmieniającą decyzję nr 466/2014/UE w kontekście śródk okresowego przeglądu upoważnienia EBI, w szczególności przez podwyższenie górnego pułapu obecnego upoważnienia EBI do udzielania pożyczek na rzecz państw trzecich z 27 mld EUR do 32,3 mld EUR. W ramach tego przeglądu dodano nowy cel, jakim jest długoterminowa odporność gospodarcza uchodźców, migrantów, społeczności przyjmujących i tranzytowych oraz społeczności pochodzenia będąca strategiczną odpowiedzią na potrzebę zaradzenia pierwotnym przyczynom migracji.

Gwarancja UE udzielona EBI obejmuje ryzyko polityczne i ryzyko z tytułu niewypłacalności państwa, które wiąże się z działaniami z zakresu finansowania realizowanymi przez EBI poza granicami Unii Europejskiej w celu wspierania odpowiednich celów polityki zewnętrznej Unii. Ponadto EBI finansuje na własne ryzyko inwestycje poza granicami Unii, jak również działania na podstawie szczególnych upoważnień takie jak działania w państwach AKP¹¹.

W celu wsparcia działań zewnętrznych Unii oraz umożliwienia EBI finansowania inwestycji poza granicami Unii bez uszczerbku dla własnej zdolności kredytowej większość działań EBI poza granicami Unii korzysta z gwarancji budżetowej UE.

Fundusz Gwarancyjny dla działań zewnętrznych¹²

Objęte gwarancją operacje finansowania zewnętrznego EBI, pożyczki w ramach pomocy makrofinansowej i pożyczki Euratomu udzielane państwom trzecim są od 1994 r. objęte Funduszem Gwarancyjnym dla działań zewnętrznych („funduszem”), natomiast ryzyko pożyczek na wsparcie bilansu płatniczego, pożyczek w ramach europejskiego mechanizmu stabilizacji finansowej i pożyczek Euratomu dla państw członkowskich jest bezpośrednio objęte gwarancją budżetową UE.

Fundusz pokrywa straty wynikające z niespłaconych pożyczek i gwarancji pożyczkowych udzielonych państwom trzecim lub na projekty realizowane w państwach trzecich. Został on ustanowiony w celu:

---

¹⁰ Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady nr 466/2014/UE z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie udzielenia gwarancji UE dla Europejskiego Banku Inwestycyjnego na pokrycie strat poniesionych w związku z działaniami z zakresu finansowania wspierającymi projekty inwestycyjne poza granicami Unii (Dz.U. L 135 z 8.5.2014, s. 1).

¹¹ Umowa o partnerstwie AKP-UE, podpisana w Kotonu dnia 23 czerwca 2000 r., została zawarta na okres 20 lat, od 2000 r. do 2020 r. Jest to najbardziej kompleksowa umowa o partnerstwie między krajami rozwijającymi się a UE. Nie jest ona finansowana z budżetu UE.

¹² Rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 480/2009 ustanawiające Fundusz Gwarancyjny dla działań zewnętrznych (Dz.U. L 145 z 10.6.2009, s. 10), zmienione rozporządzeniem (UE) 2018/409 (Dz.U. L 76 z 19.3.2018, s. 1).

- stworzenia „bufora płynnościowego” pozwalającego uniknąć uruchamiania środków budżetowych UE za każdym razem, gdy dochodzi do niespłacenia gwarantowanej pożyczki lub opóźnionej płatności związanej z taką pożyczką; oraz
- stworzenia instrumentu dyscypliny budżetowej poprzez ustanowienie ram finansowych na potrzeby rozwoju polityki UE w zakresie gwarancji dla pożyczek udzielanych przez UE i EBI państwom trzecim¹³.

Jeżeli państwa trzecie stają się państwami członkowskimi, pożyczki, które są im udzielane, przestają być pokrywane przez fundusz i ryzyko z nimi związane jest uwzględniane bezpośrednio w budżecie UE. Fundusz jest finansowany z budżetu UE i jego środki muszą być utrzymywane na określonym poziomie, stanowiącym ustalony odsetek łącznej kwoty pozostających do spłaty zobowiązań wynikających z gwarantowanych przez fundusz pożyczek i gwarancji pożyczkowych. Odsetek ten, który określa się jako kwotę docelową, wynosi obecnie 9 %¹⁴. Jeżeli zasoby funduszu okażą się niewystarczające, wówczas konieczne środki pochodzić będą z budżetu UE. Aktywami funduszu zarządza EBI.

2.4 Operacje finansowania prowadzone przez Europejski Bank Inwestycyjny („EBI”) i Europejski Fundusz Inwestycyjny („EFI”) w państwach trzecich objęte gwarancją UE – Europejski Fundusz na rzecz Inwestycji Strategicznych (EFIS)

Europejski Fundusz na rzecz Inwestycji Strategicznych (EFIS) jest podstawowym elementem planu inwestycyjnego dla Europy, który ma na celu pobudzenie długotrwałego wzrostu gospodarczego i konkurencyjności w Unii Europejskiej.

Gwarancja UE¹⁵ obejmuje działania w zakresie finansowania i inwestycji podpisane przez EBI w ramach głównej części obszaru infrastruktury i innowacji oraz przez EFI w ramach segmentu MŚP i w ramach podsegmentu finansowania inwestycji dla MŚP / spółek o średniej kapitalizacji należącego do obszaru infrastruktury i innowacji. Część wszystkich działań EFIS jest objęta gwarancją UE, a pozostała część – realizowana na ryzyko własne grupy EBI¹⁶.

EBI i EFI są odpowiedzialne za ocenę i monitorowanie ryzyka związanego z poszczególnymi operacjami i informują o nim Komisję i Europejski Trybunał Obrachunkowy.

Fundusz gwarancyjny Europejskiego Funduszu na rzecz Inwestycji Strategicznych (fundusz gwarancyjny EFIS)

Zgodnie z art. 12 rozporządzenia w sprawie EFIS fundusz gwarancyjny EFIS ma stanowić bufor płynności, z którego realizowane są wypłaty na rzecz EBI w przypadku uruchomienia

¹³ Choć w ostatecznym rozrachunku ryzyko zewnętrzne jest pokryte przez budżet UE, to fundusz gwarancyjny stanowi instrument chroniący budżet UE przed ryzykiem niespłacenia pożyczki. Najnowsze roczne sprawozdanie za 2019 r. dotyczące funkcjonowania funduszu i jego zarządzania (COM(2020) 327 final) oraz towarzyszący temu sprawozdaniu dokument roboczy służb Komisji (SWD(2020) 136 final), zatwierdzone w dniu 17.7.2020 r., można znaleźć na stronie: <https://eur-lex.europa.eu/homepage.html?locale=pl>.

¹⁴ Obszerne sprawozdanie dotyczące funkcjonowania funduszu i docelowej kwoty finansowania zawiera dokument COM(2014) 214 final z 8.4.2014 oraz towarzyszący mu dokument roboczy służb Komisji SWD(2014) 129 final.

¹⁵ Rozporządzeniem zmieniającym EFIS 2.0 zwiększono kwotę gwarancji UE z 16 mld EUR do 26 mld EUR.

¹⁶ Rozporządzeniem zmieniającym EFIS 2.0 zwiększono kwotę gwarancji grupy EBI z 5 mld EUR do 7,5 mld EUR.

gwarancji UE. Zgodnie z umową w sprawie EFIS zawartą między UE a EBI wypłaty z tytułu uruchomienia gwarancji są realizowane przez fundusz gwarancyjny EFIS, jeżeli ich wysokość przekracza środki na rachunku EFIS, którymi dysponuje EBI. Rachunek EFIS, którym zarządza EBI, ustanowiono na potrzeby gromadzenia unijnych dochodów uzyskanych i kwot odzyskanych w wyniku działań EFIS objętych gwarancją UE, a także – do wysokości dostępnego salda – na potrzeby wypłat z tytułu uruchomienia gwarancji UE.

Kwotę docelową funduszu gwarancyjnego EFIS ustalono na poziomie 35 % łącznych zobowiązań z tytułu gwarancji UE¹⁷. Z oceny ryzyka związanego z poszczególnymi produktami wspieranymi gwarancjami UE wynika, że, ogólnie rzecz biorąc, taka stopa docelowa zapewni odpowiednią ochronę unijnego budżetu przed ewentualnymi przypadkami uruchomienia gwarancji UE, gdy uwzględnione zostaną dochody oraz środki odzyskane i środki powracające z działalności EBI.

Fundusz gwarancyjny EFIS jest zasilany proporcjonalnie do wzrostu ekspozycji gwarancji UE.

Zgodnie z art. 12 ust. 4 środki funduszu gwarancyjnego EFIS są zarządzane bezpośrednio przez Komisję i inwestowane zgodnie z zasadą należytego zarządzania finansami oraz są zgodne z właściwymi regułami ostrożnościowymi.

Dalsze informacje na temat EFIS znajdują się w sekcji 6 – Europejski Fundusz na rzecz Inwestycji Strategicznych (EFIS) w 2019 r.

2.5 Plan inwestycji zewnętrznych i Europejski Fundusz na rzecz Zrównoważonego Rozwoju (EFZR)

W dniu 14 września 2016 r. Komisja Europejska przedstawiła wniosek w sprawie Planu inwestycji zewnętrznych mającego na celu zachęcenie do inwestycji w krajach partnerskich UE w Afryce i w regionie sąsiedztwa Unii, zacieśnienie partnerstw i przyczynienie się do osiągnięcia celów zrównoważonego rozwoju, co pomoże wyeliminować pierwotne przyczyny migracji.

Europejski Fundusz na rzecz Zrównoważonego Rozwoju (EFZR) stanowi pierwszy filar Planu inwestycji zewnętrznych i zapewnia zintegrowany pakiet finansowania wspierający inwestycje publicznych instytucji finansowych i sektora prywatnego. EFZR jest otwarty na współpracę z wieloma różnymi partnerami wykonawczymi, dzięki czemu jest w stanie generować znacznie więcej publicznych i prywatnych inwestycji w krajach docelowych, niż byłoby to w normalnych warunkach możliwe. Pozycja ta obejmuje:

- gwarancję budżetową i
- instrumenty łączone.

Rozporządzenie dotyczące EFZR weszło w życie w dniu 26 września 2017 r.¹⁸

---

¹⁷ Zob. art. 12 ust. 5 rozporządzenia w sprawie EFIS.

¹⁸ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1601 z dnia 26 września 2017 r. w sprawie ustanowienia Europejskiego Funduszu na rzecz Zrównoważonego Rozwoju (EFZR), gwarancji EFZR i funduszu gwarancyjnego EFZR (Dz.U. L 249 z 27.9.2017, s. 1).

Informacje o gwarancji EFZR

Gwarancja EFZR jest wykorzystywana w celu zmniejszenia ryzyka dla inwestycji w zrównoważony rozwój w krajach partnerskich, pomagając w ten sposób uruchomić inwestycje, zwłaszcza ze źródeł prywatnych.

Gwarancja ma na celu uruchomienie inwestycji prywatnych o wartości 1,54 mld EUR. Kwotę tę przydzielono na potrzeby 28 proponowanych programów inwestycyjnych¹⁹, które zgodnie z szacunkami powinny wygenerować w krajach partnerskich dodatkowe zrównoważone inwestycje sięgające nawet 17,5 mld EUR (znaczna część tych dodatkowych inwestycji przypadnie na źródła prywatne). Gwarancja może:

- przyciągnąć finansowanie (w postaci kapitału własnego lub kapitału wysokiego ryzyka) pozwalające pokryć część kapitału załączkowego koniecznego do uruchomienia projektu;
- służyć jako zabezpieczenie spłaty części pożyczki, w przypadku gdy pożyczkobiorca ponosi straty i nie wykonuje zobowiązań z tytułu tej pożyczki.

Fundusz gwarancyjny EFZR

Fundusz gwarancyjny EFZR stanowi bufor płynnościowy, z którego będą spłacani kwalifikujący się partnerzy w przypadku wezwania do uruchomienia gwarancji EFZR na podstawie umów gwarancyjnych zawartych z kwalifikującymi się partnerami i zgodnie z odpowiednimi przepisami, jak stanowią przepisy rozdziału III rozporządzenia (UE) 2017/1601.

Środki funduszu gwarancyjnego EFZR są zarządzane bezpośrednio przez Komisję i inwestowane zgodnie z zasadą należytego zarządzania finansami oraz są zgodne z właściwymi regułami ostrożnościowymi.

Fundusz gwarancyjny EFZR jest zasilany z wkładów z budżetu Unii i z Europejskiego Funduszu Rozwoju (EFR), a także z dobrowolnych wkładów państw członkowskich i innych uczestników oraz z innych źródeł wpłat, zgodnie z art. 14 rozporządzenia (UE) 2017/1601.

Wskaźnik tworzenia rezerw określa się jako 50 % całości zobowiązań z tytułu gwarancji EFZR pokrytych z budżetu ogólnego Unii.

Dalsze informacje na temat EFZR znajdują się w sekcji 7 niniejszego sprawozdania – Europejski Fundusz na rzecz Zrównoważonego Rozwoju (EFZR) w 2019 r.

---

¹⁹ Proszę zwrócić uwagę, że w ramach odpowiedzi na kryzys spowodowany COVID-19 Rada Operacyjna EFZR uzgodniła podczas posiedzenia w dniu 21 kwietnia 2020 r. zmiany przydziału środków na gwarancje EFZR, w wyniku których traktowano priorytetowo i zasilono dodatkowymi środkami gwarancje zapewniające płynność mikroprzedsiębiorstwom oraz małym i średnim przedsiębiorstwom, a także projektom w dziedzinie energii ze źródeł odnawialnych, co zwiększyło elastyczność tych gwarancji i umożliwiło łagodzenie skutków społeczno-ekonomicznych pandemii COVID-19, oraz wprowadzono zwolnienie z opłat przez okres jednego roku.

2.6 Mechanizmy zarządzania kryzysowego, które nie są pokrywane z budżetu UE

W odpowiedzi na kryzys ustanowiono kilka innych mechanizmów, które jednak *nie* wiążą się z żadnym ryzykiem dla budżetu UE i wymieniono je poniżej tylko informacyjnie:

- *instrument pożyczkowy na rzecz Grecji*²⁰, finansowany w formie pożyczek dwustronnych udzielanych Grecji przez pozostałe państwa członkowskie strefy euro i centralnie administrowany przez Komisję;

- *Europejski Instrument Stabilności Finansowej (EFSF)*²¹: EFSF został utworzony przez państwa członkowskie należące do strefy euro jako tymczasowy mechanizm pomocy w czerwcu 2010 r. w celu zapewniania pomocy finansowej państwom członkowskim należącym do strefy euro w ramach programu dostosowań makroekonomicznych. Traktat o utworzeniu stałego mechanizmu pomocy, czyli Europejskiego Mechanizmu Stabilności (EMS), wszedł w życie dnia 27 września 2012 r. EFSF kontynuuje swoje bieżące programy dla Grecji (wspólnie z MFW i niektórymi państwami członkowskimi) oraz dla Irlandii i Portugalii (wspólnie z MFW, niektórymi państwami członkowskimi i UE/europejskim mechanizmem stabilizacji finansowej)²², ale od dnia 1 lipca 2013 r. nie angażuje się już w nowe programy finansowania ani nie zawiera nowych umów w sprawie instrumentów pożyczkowych.

– *Europejski Mechanizm Stabilności (EMS)*²³: EMS stanowi istotny element wszechstronnej strategii UE opracowanej w celu ochrony stabilności finansowej w strefie euro poprzez świadczenie pomocy finansowej państwom członkowskim należącym do strefy euro zmagającym się z trudnościami finansowymi lub zagrożonym tymi trudnościami. EMS jest organizacją międzyrządową powołaną na mocy międzynarodowego prawa publicznego, z siedzibą w Luksemburgu; efektywna zdolność udzielania pożyczek EMS wynosi 500 mld EUR.

3. ROZWÓJ OPERACJI OBJĘTYCH GWARANCJĄ

W niniejszej sekcji przedstawiono rozwój operacji objętych gwarancją; po pierwsze tych, którymi zarządza bezpośrednio Komisja, a następnie operacji zarządzanych przez EBI.

Tabela 1: Łączne kwoty pozostające do spłaty objęte gwarancją budżetową UE według stanu na dzień 31 grudnia 2019 r. (w mln EUR)

	Niespłacony kapitał	Naliczone odsetki	Ogółem	%
Państwa członkowskie*				
Euratom	112,8	0,3	113,2	0,1 %

²⁰ Informacje na temat instrumentu pożyczkowego na rzecz Grecji znajdują się na następującej stronie internetowej: http://ec.europa.eu/economy_finance/assistance_eu_ms/greek_loan_facility/index_en.htm.

²¹ Informacje na temat EFSF znajdują się na następującej stronie internetowej: <http://www.efsf.europa.eu>.

²² Pożyczki przyznane w ramach UE/europejskiego mechanizmu stabilizacji finansowej objęte są gwarancją budżetową UE. Dalsze informacje na temat EFSM znajdują się w sekcji 3.1.1.

²³ Informacje na temat EMS znajdują się na następującej stronie internetowej: <http://esm.europa.eu>.

Pomoc na wsparcie bilansu płatniczego	200,0	1,1	201,1	0,2 %
EBI	932,6	7,0	939,6	1,2 %
Europejski mechanizm stabilizacji finansowej	46 800,0	594,4	47 394,4	58,5%
Razem państwa członkowskie**	48 045,4	602,9	48 648,3	60,1 %
Państwa trzecie***				
Pomoc makrofinansowa	4 728,6	25,8	4 754,4	5,9 %
Euratom	100,0	0,5	100,5	0,1 %
EBI****	27 324,8	138,2	27 463,0	33,9 %
Razem państwa trzecie	32 153,4	164,4	32 317,8	39,9 %
Ogółem	80 198,8	767,3	80 966,1	100 %
<p>* Ryzyko to jest uwzględniane bezpośrednio w budżecie UE. Pozycja ta obejmuje również pożyczki Euratomu i pożyczki EBI udzielone państwom członkowskim przed przystąpieniem tych państw do UE.</p> <p>** Dane te nie obejmują ekspozycji UE z tytułu gwarancji w związku z nierozliczonymi działaniami EFIS, na potrzeby których dokonano już wypłat, która to ekspozycja wyniosła 17,7 mld EUR na dzień 31 grudnia 2019 r.</p> <p>*** Ryzyko pokryte przez fundusz jest ograniczone do 24,5 mld EUR ze względu na ograniczenia gwarancji udzielonych EBI w ramach każdego upoważnienia do udzielania pożyczek na rzecz państw trzecich (zob. sekcja 2.1.3 towarzyszącego dokumentu roboczego służb Komisji poświęconą gwarancjom udzielonym EBI).</p> <p>**** Uwzględniono pożyczki będące przedmiotem subrogacji UE po niewywiązaniu się rządu Syrii i tunezyjskiego miasta Enfidha z zobowiązań wobec EBI (kwota: 426,36 mln EUR niespłaconego kapitału). W sprawozdaniach finansowych za lata 2015, 2016, 2017, 2018 i 2019 dokonano pełnego odpisu aktualizacyjnego tych pożyczek z tytułu utraty wartości.</p>				

W tabelach A1, A2a, A2b i A3 w dokumencie roboczym służb Komisji podano bardziej szczegółowe informacje na temat powyższych kwot pozostających do spłaty, zwłaszcza w odniesieniu do pułapów, kwot wypłaconych i poziomów gwarancji.

3.1 Operacje, którymi zarządza bezpośrednio Komisja

Wsparcie finansowe dla państw trzecich i państw członkowskich w formie pożyczek dwustronnych finansowanych za pośrednictwem rynków finansowych i objętych gwarancją budżetową UE udzielane jest przez Komisję na podstawie różnych aktów prawnych Rady lub Rady i Parlamentu Europejskiego, w zależności od celu takiego wsparcia. Spójność wsparcia finansowego dla państw trzecich z ogólnymi celami unijnej polityki działań zewnętrznych zapewniają Komisja i Wysoki Przedstawiciel Unii do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa wspierani przez Europejską Służbę Działań Zewnętrznych (ESDZ).

W celu sfinansowania działalności w zakresie udzielania pożyczek określonej w decyzjach Rady Komisja jest upoważniona do pożyczania środków na rynkach kapitałowych w imieniu zarówno Unii Europejskiej, jak i Euratomu. Operacja zaciągnięcia pożyczki i odpowiadająca jej operacja udzielenia pożyczki są realizowane jako operacje równoległe, dzięki czemu dla budżetu UE nie wiążą się one z jakimkolwiek ryzykiem stopy procentowej ani ryzykiem walutowym. Pożyczkom pozostającym do spłaty przez Komisję odpowiadają pozostające do spłaty pożyczki beneficjentów.

Tabela 1b Operacje UE w 2019 r. (w mln EUR)

Instrument	Beneficjent (transza)	Data wypłaty	Wymagalność	Wyplacona kwota (w mln EUR)	Wyplacona kwota (w mln EUR)
Pomoc makro-finansowa	II program na rzecz Jordanii – 2. transza	03-07-2019	04-12-2035	100	420
	II program na rzecz Tunezji – 2. transza	03-07-2019	04-12-2035	150	
	IV program na rzecz Mołdawii – 1. transza	18-10-2019	18-04-2034	20	
	II program na rzecz Tunezji – 3. transza	13-11-2019	13-11-2034	150	
				OGÓLEM	420

Tabela 2: Nowe operacje zaciągania i udzielania pożyczek (gwarantowane przez budżet Unii) planowane na lata 2020 i 2021 (w mln EUR)

Instrument	2020	2021
A. Operacje Unii i Euratomu w zakresie zaciągania i udzielania pożyczek gwarantowane przez budżet Unii		
1. Unijna pomoc makrofinansowa (MFA) dla krajów trzecich		
<i>Działania postanowione lub zaplanowane:</i>		
<i>III program na rzecz Gruzji – 2. transza</i>	20	
<i>IV program na rzecz Mołdawii – 2. transza</i>	20	
IV program pomocy makrofinansowej dla Ukrainy – 2. rata	500	
Zbiorcza pomoc makrofinansowa [*]	1 500	1 500
Pomoc makrofinansowa razem	2 040	1 500
2. Pożyczki Euratomu		
<i>Działania postanowione lub zaplanowane:</i>		
Energoatom (Ukraina) – 3. transza	100	
Energoatom (Ukraina) – 4. transza	100	
Euratom razem	200	0
3. Europejski mechanizm stabilizacji finansowej [**]		
<i>Działania postanowione lub zaplanowane:</i>		
Irlandia – 3. przedłużenie		3 000
Portugalia – 3. przedłużenie		6 750
EFSM razem	0	9 750
4. Wsparcie bilansu płatniczego	0	0
5. Beneficjenci SURE (różne państwa członkowskie UE) [***]	40 000	60 000
Pozycja A. razem	42 240	71 250
B. Pożyczki Europejskiego Banku Inwestycyjnego gwarantowane przez budżet Unii [****]		
1. Państwa na etapie przedakcesyjnym	887	678
2. Kraje objęte polityką sąsiedztwa i partnerstwa	2 334	1 816
3. Azja i Ameryka Łacińska	597	266
4. Republika Południowej Afryki	66	50
Pozycja B. razem	3 884	2 810
Suma całkowita	46 124	74 060

[*] Zbiorcza pomoc makrofinansowa związana z COVID-19 zostanie wypłacona w dwóch transzach na rzecz 10 krajów korzystających; zakładana jest pełna wypłata całej zatwierdzonej kwoty, tj. 3 mld euro, w ramach 1. transzy w 2020 r. i 2. transzy w 2021 r.

[**] Na 2021 r. spodziewane są operacje przedłużenia terminu wymagalności w związku ze zbliżającymi się terminami wymagalności pożyczek dla Portugalii i Irlandii w łącznej wysokości 9,75 mld euro – 5 mld euro w czerwcu i 4,75 mld euro we wrześniu.

[***] Przyjmujemy, że państwa członkowskie wystąpią o maksymalną kwotę dostępną w ramach instrumentu SURE, tj. 100 mld euro, z czego 40 mld euro w 2020 r. i 60 mld euro w 2021 r. Rozporządzenie w sprawie SURE stanowi, że pożyczek można udzielać do 31.12.2022 r.

[****] Planowane roczne wypłaty. Dane otrzymane od EBI w dniu 15.11.2019 r.

3.1.1 Europejski mechanizm stabilizacji finansowej (EFSM)

W swoich konkluzjach z posiedzenia, które odbyło się w dniach 9–10 maja 2010 r., Rada Ecofin przewidziała pułap tego mechanizmu w wysokości 60 mld EUR²⁴. Ponadto państwa członkowskie należące do strefy euro wyraziły gotowość do uzupełnienia tych zasobów

²⁴ Por. komunikat prasowy z nadzwyczajnego posiedzenia Rady Ecofin w dniach 9-10 maja 2010 r. (http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ecofin/114324.pdf).

w razie konieczności. W art. 2 ust. 2 rozporządzenia Rady (UE) nr 407/2010²⁵ ustanowiono, że pozostająca do spłaty łączna kwota pożyczek lub linii kredytowych, które mają zostać udzielone państwom członkowskim ograniczona jest do marginesu dostępnego w ramach pułapu zasobów własnych dla środków na płatności.

W następstwie przyjęcia przez Radę decyzji o przyznaniu pomocy finansowej Unii dla Irlandii²⁶ (do 22,5 mld EUR) i Portugalii²⁷ (do 26 mld EUR), dokonano wypłat w wysokości 22,5 mld EUR na rzecz Irlandii i w wysokości 24,3 mld EUR na rzecz Portugalii (rząd Portugalii nie wniósł o wypłatę pozostałej kwoty 1,7 mld EUR). W związku z tym europejski mechanizm stabilizacji finansowej dysponuje kwotą 13,2 mld EUR na wypadek konieczności udzielenia dodatkowej pomocy.

W kwietniu 2013 r. Eurogrupa i Ecofin postanowiły przedłużyć maksymalny średni ważony termin zapadalności pożyczek udzielanych w ramach europejskiego mechanizmu stabilizacji finansowej z 12,5 do 19,5 lat, oferując tym samym państwom korzystającym z pomocy możliwość złożenia wniosku o przedłużenie terminu zapadalności pożyczki do 2026 r. (kolejno dla każdej transzy).

Rozwój sytuacji w 2019 r.

Sytuacja nie zmieniła się.

3.1.2 Instrument wsparcia bilansu płatniczego

Unijna średnioterminowa pomoc finansowa w ramach instrumentu wsparcia bilansu płatniczego została ponownie uruchomiona pod koniec 2008 r., aby pomóc Węgrom, a następnie Łotwie i Rumunii w przywróceniu zaufania rynku. Na te cele przeznaczono łączną kwotę w wysokości 14,6 mld EUR, z czego wypłacono 13,4 mld EUR.

Rozwój sytuacji w 2019 r.

Rumunia spłaciła ostatnią transzę w wysokości 1 mld EUR w maju 2019 r.; Łotwa spłaciła transzę w wysokości 500 mln EUR również w maju 2019 r. Po tych spłatach wysokość pozostającej kwoty należnej pożyczek udzielonych na cele pomocy w zakresie bilansu płatniczego zmniejszyła się zatem z 1,7 mld EUR do 200 mln EUR w 2019 r.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2019 r. instrument wsparcia bilansu płatniczego dysponuje kwotą 49,8 mld EUR na wypadek konieczności udzielenia dalszej pomocy, przy maksymalnym pułapie wynoszącym 50 mld EUR.

3.1.3 Pożyczki w ramach pomocy makrofinansowej

Zasadniczo decyzje w sprawie pożyczek w ramach pomocy makrofinansowej podejmowane są przez Parlament Europejski i Radę (art. 212 TFUE). Rada może jednak przyjąć decyzję na

²⁵ Rozporządzenie Rady (UE) nr 407/2010 z dnia 11 maja 2010 r. ustanawiające europejski mechanizm stabilizacji finansowej (Dz.U. L 118 z 12.5.2010, s. 1).

²⁶ Decyzja wykonawcza Rady 2011/77/UE z dnia 7 grudnia 2010 r. w sprawie przyznania Irlandii pomocy finansowej Unii (Dz.U. L 30 z 4.2.2011, s. 348).

²⁷ Decyzja wykonawcza Rady 2011/344/UE z dnia 30 maja 2011 r. w sprawie przyznania Portugalii pomocy finansowej Unii (Dz.U. L 159 z 17.6.2011, s. 88); zob. również sprostowanie (Dz.U. L 178 z 10.7.2012, s. 15).

wniosek Komisji, jeżeli sytuacja w państwie trzecim wymaga pilnej pomocy finansowej (art. 213 TFUE). Procedurę tę zastosowano w przypadku drugiego pakietu pomocy makrofinansowej dla Ukrainy w 2014 r.

Rozwój sytuacji w 2019 r.

Jordańskie Królestwo Haszymidzkie

II program pomocy makrofinansowej dla Jordanii

Protokół ustaleń oraz umowa pożyczki dla II programu na rzecz Jordanii zostały podpisane w dniu 19 września 2017 r. Ratyfikacja przez władze Jordanii miała miejsce również w dniu 19 września 2017 r., a umowa pożyczki weszła w życie w dniu 3 października 2017 r. Pierwsza transza w wysokości 100 mln EUR (z ogólnej kwoty 200 mln EUR, której dotyczy decyzja) w ramach II programu pomocy makrofinansowej dla Jordanii²⁸ została wypłacona w dniu 25 października 2017 r. Drugą i ostatnią transzę w wysokości 100 mln EUR wypłacono 3 lipca 2019 r.

Tunezja

II program pomocy makrofinansowej dla Tunezji

Protokół ustaleń oraz umowa pożyczki dla II programu na rzecz Tunezji zostały podpisane w dniu 27 kwietnia 2017 r. Ratyfikacja przez władze Tunezji miała miejsce w dniu 11 sierpnia 2017 r., a umowa pożyczki weszła w życie w dniu 8 września 2017 r. Pierwsza transza w wysokości 200 mln EUR (z ogólnej kwoty 500 mln EUR, której dotyczy decyzja) w ramach II programu pomocy makrofinansowej dla Tunezji²⁹ została wypłacona w dniu 25 października 2017 r. Drugą i trzecią (ostatnią) transzę w wysokości 150 mln EUR każda wypłacono w dniach, odpowiednio, 3 lipca 2019 r. i 11 listopada 2019 r.

Republika Mołdawii

W dniu 13 września 2017 r. Parlament Europejski i Rada postanowiły udzielić Republice Mołdawii dalszej pomocy makrofinansowej w wysokości 100 mln EUR (do 60 mln EUR w formie pożyczek i do 40 mln EUR w formie dotacji)³⁰. Pierwszą transzę w wysokości 20 mln EUR wypłacono w październiku 2019 r., a drugą transzę w lipcu 2020 r.

Informacje dodatkowe

Jeżeli chodzi o kwoty spłacone, następujące państwa korzystające z pomocy spłaciły 52,13 mln EUR: Albania (1,8 mln EUR), Bośnia i Hercegowina (14 mln EUR), Czarnogóra (0,3 mln EUR) i Serbia (36,03 mln EUR).

Wysokość pozostającej do spłaty kwoty pożyczek udzielonych w ramach pomocy makrofinansowej wzrosła z 4,4 mld EUR do 4,7 mld EUR w okresie między dniem 31 grudnia 2018 r. a dniem 31 grudnia 2019 r. Pożyczki na rzecz Ukrainy stanowią 70 % całkowitej kwoty niespłaconych pożyczek w ramach pomocy makrofinansowej.

²⁸ Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/2371 z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie udzielenia dalszej pomocy makrofinansowej Jordańskiemu Królestwu Haszymidzkiemu (Dz.U. L 352 z 23.12.2016, s. 18).

²⁹ Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1112 z dnia 6 lipca 2016 r. w sprawie udzielenia dalszej pomocy makrofinansowej Tunezji (Dz.U. L 186 z 9.7.2016, s. 1).

³⁰ Decyzja Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1565 z dnia 13 września 2017 r. w sprawie udzielenia pomocy makrofinansowej Republice Mołdawii (Dz.U. L 242 z 20.9.2017, s. 14).

3.1.4 Pożyczki Euratomu

Pułap obowiązujący dla pożyczek Euratomu na rzecz państw członkowskich lub na rzecz niektórych kwalifikujących się państw trzecich (obecnie Federacja Rosyjska, Armenia, Ukraina) wynosi 4 mld EUR, z czego wypłacono już około 92 %. Z kwoty 4 mld EUR na pożyczki dopuszczanej na mocy decyzji 77/270/Euratom³¹ pozostaje 326 mln EUR.

Ukraina

Decyzją Komisji z dnia 24 czerwca 2013 r.³² udzielono Ukrainie pożyczki w wysokości 300 mln EUR przeznaczonej na poprawę bezpieczeństwa istniejących obiektów jądrowych. Pożyczka ta jest udzielana w ścisłej współpracy z EBOR, który równolegle udzieli kolejnej pożyczki w wysokości 300 mln EUR.

Te pożyczki objęte są również gwarancjami rządowymi, które pokrywają 100 % kwot niespłaconych na koniec roku. Pierwszą transzę Euratomu w wysokości 50 mln EUR wypłacono w maju 2017 r., drugą transzę Euratomu, również w wysokości 50 mln EUR wypłacono w czerwcu 2018 r., a trzecią transzę Euratomu w wysokości 100 mln EUR – w lipcu 2020 r.

Bułgaria i Rumunia

Bułgarii udzielono pożyczki w wysokości 212,5 mln EUR w formie instrumentu wielowalutowego, przeznaczonej na modernizację elektrowni jądrowej Kozłoduj (bloki 5 i 6). W dniu 29 maja 2000 r. podpisano umowę pożyczki między Europejską Wspólnotą Energii Atomowej a AEZ „Kozłoduj” EAD. Na dzień 31 grudnia 2019 r. do spłaty pozostawała kwota 16,9 mln EUR.

Rumunii udzielono pożyczki w wysokości 223,5 mln EUR w formie instrumentu wielowalutowego, przeznaczonej na dokończenie budowy bloku 2 elektrowni jądrowej Cernavoda. W dniu 11 czerwca 2004 r. podpisano umowę pożyczki między Europejską Wspólnotą Energii Atomowej a Societatea Nationala Nuclearelectrica S.A. Na dzień 31 grudnia 2018 r. do spłaty pozostawała kwota 95,9 mln EUR.

Od dnia 1 stycznia 2007 r., kiedy to Bułgaria i Rumunia stały się państwami członkowskimi, niepokryte ryzyko związane z tymi operacjami przestało być objęte Funduszem Gwarancyjnym dla działań zewnętrznych i zostało zamiast tego objęte bezpośrednią gwarancją budżetową UE.

3.2 Rozwój operacji finansowania zewnętrznego EBI

Rozwój sytuacji w 2019 r.

---

³¹ Decyzja Rady 77/270/Euratom z dnia 29 marca 1977 r. upoważniająca Komisję do emisji pożyczek Euratom w celu udziału w finansowaniu elektrowni jądrowych, zmieniona decyzją Rady 94/179/Euratom z dnia 21 marca 1994 r. upoważniająca Komisję do zaciągania pożyczek Euratomu w celu przyczynienia się do finansowania wymaganego dla poprawy stopnia bezpieczeństwa i wydajności elektrowni atomowych w niektórych państwach trzecich.

³² C(2013) 3496.

W ramach upoważnienia EBI do udzielania pożyczek na rzecz państw trzecich w latach 2014–2020 na dzień 31 grudnia 2019 r. zatwierdzono łącznie kwotę 22,44 mld EUR, z czego tylko 7,99 mld EUR zostało już na ten dzień wypłacone, a kapitał pozostający do spłaty wyniósł 7,03 mld EUR (zob. tabela A3 w dokumencie roboczym). Dalsze informacje na temat państw objętych upoważnieniami EBI zawierają tabele A1, A3 i A4 w dokumencie roboczym służb Komisji.

W odniesieniu do wcześniejszych upoważnień EBI do udzielania pożyczek na rzecz państw trzecich zob. tabela A3 w dokumencie roboczym służb Komisji.

W 2019 r. nadal odnotowywano przypadki niewywiązania się ze zobowiązań przez rząd Syrii w postaci nieuregulowania płatności odsetek i braku spłaty niektórych pożyczek. EBI uruchomił fundusz gwarancyjny w celu pokrycia wymaganych płatności (zob. pkt 5.2 poniżej).

Kwoty pozostające do spłaty na dzień 31 grudnia 2019 r. w ramach różnych instrumentów, o których mowa w niniejszej sekcji, przedstawiono w tabeli 1.

4. RYZYKO OBJĘTE GWARANCJĄ BUDŻETOWĄ UE

4.1 Definicja ryzyka

Ryzyko ponoszone przez budżet UE wynika z niespłaconej kwoty kapitału i odsetek związanej z operacjami objętymi gwarancją.

Na potrzeby niniejszego sprawozdania stosuje się dwie metody oceny ryzyka ponoszonego przez budżet UE (bezpośrednio lub pośrednio poprzez fundusz):

- „Całkowite ryzyko objęte gwarancją” opiera się na łącznej kwocie niespłaconego kapitału z tytułu określonych operacji według stanu na dany dzień, z uwzględnieniem należnych odsetek³³.
- Podejście budżetowe, definiowane jako „roczny poziom ryzyka ponoszonego przez budżet UE”, opiera się na wyliczeniu maksymalnej kwoty rocznych należnych płatności, jaką UE musiałaby wypłacić w danym roku budżetowym przy założeniu braku spłaty wszystkich gwarantowanych pożyczek³⁴.

4.2 Łączna struktura ryzyka

Do roku 2010 największe ryzyko pod względem pozostałych do spłaty kwot objętych gwarancjami było związane przede wszystkim z pożyczkami udzielonymi państwom trzecim. Od 2011 r. kryzys finansowy wywiera bardzo negatywne skutki na finanse publiczne państw członkowskich, prowadząc do zwiększenia działalności pożyczkowej UE w tym obszarze ze względu na potrzeby finansowe rządów w państwach członkowskich.

³³ Patrz tabela 1 w sprawozdaniu.

³⁴ Na potrzeby tych wyliczeń zakłada się, że niewywiązywanie się ze spłaty pożyczki nie prowadzi do przyspieszenia jej wymagalności, tzn. uwzględnia się tylko należne płatności (zob. tabele 2 i 3 w sprawozdaniu oraz tabela A4 w dokumencie roboczym służb Komisji).

W rezultacie struktura ryzyka zmieniła się. Według stanu na dzień 31 grudnia 2019 r. 60,1 % łącznej kwoty pozostającej do spłaty³⁵ dotyczy operacji pożyczkowych związanych z pożyczkami udzielanymi państwom członkowskim, które są objęte bezpośrednio gwarancją budżetową UE (w porównaniu z 45 % według stanu na dzień 31.12.2010 r.).

4.3 Roczny poziom ryzyka objętego gwarancją budżetową UE

W odniesieniu do pożyczek pozostających do spłaty według stanu na dzień 31 grudnia 2019 r. (zob. tabela 1 powyżej) maksymalna kwota, którą UE musiałaby wypłacić w 2020 r. (bezpośrednio lub poprzez fundusz) – przy założeniu braku spłaty *wszystkich* gwarantowanych pożyczek – wynosi 4 509 mln EUR. Kwota ta obejmuje płatności z tytułu kapitału i odsetek w związku z gwarantowanymi pożyczkami, których termin zapadalności upływa w 2020 r., przy założeniu, że niewywiązywanie się ze spłaty pożyczek nie prowadzi do przyspieszenia ich wymagalności (szczegółowe informacje znajdują się w tabeli A4 w dokumencie roboczym służb Komisji).

4.3.1 Ryzyko związane z państwami członkowskimi

W 2020 r. UE poniesie maksymalne roczne ryzyko związane z operacjami z państwami członkowskimi wynoszące 1 374,2 mln EUR (30,5 % całkowitego rocznego poziomu ryzyka). To ryzyko dotyczy:

- a) działalności pożyczkowej EBI lub pożyczek Euratomu udzielonych przed przystąpieniem danego państwa członkowskiego do UE;
- b) pożyczek udzielonych w ramach instrumentu wsparcia bilansu płatniczego; oraz
- c) pożyczek udzielonych w ramach europejskiego mechanizmu stabilizacji finansowej.

Tabela 2: Ranking państw członkowskich według rocznego ryzyka ponoszonego przez budżet UE w 2020 r. (w mln EUR)

Ranking	Państwo	Pożyczki	Maksymalne roczne ryzyko	Udział procentowy ryzyka związanego z danym państwem w rocznym ryzyku związanym z państwami członkowskimi	Udział procentowy ryzyka związanego z danym państwem w całkowitym rocznym ryzyku w 2020 r. (państwa członkowskie i państwa trzecie)
1	Portugalia	c)	584,25	42,5 %	13,0 %
2	Irlandia	c)	515,63	37,5 %	11,4 %
3	Rumunia	a)	143,10	10,4 %	3,2 %
4	Bułgaria	a)	46,52	3,4 %	1,0 %

³⁵ Zob. tabela 1.

5	Chorwacja	a)	32,63	2,4 %	0,7 %
6	Polska	a)	18,07	1,3 %	0,4 %
7	Słowacja	a)	12,98	0,9 %	0,3 %
8	Republika Czeska	a)	12,07	0,9 %	0,3 %
9	Łotwa	a)+b)	7,17	0,5 %	0,2 %
10	Litwa	a)	1,83	0,1 %	0,0 %
Ogółem			1 374,25	100,0 %	30,5 %

4.3.2 Ryzyko związane z państwami trzecimi

W 2020 r. fundusz poniesie maksymalne roczne ryzyko związane z państwami trzecimi w wysokości 3 134,41 mln EUR (69,5 % całkowitego rocznego poziomu ryzyka). Ryzyko związane z państwami trzecimi dotyczy działalności pożyczkowej EBI, pożyczek w ramach pomocy makrofinansowej i pożyczek Euratomu (szczegółowe informacje zawarte są w tabeli A2b w dokumencie roboczym służb Komisji). Fundusz pokrywa ryzyko gwarantowanych pożyczek dla państw trzecich, których terminy zapadalności sięgają roku 2042.

Poniżej przedstawiono pierwszą dziesiątkę krajów (spośród 45 krajów trzecich) uszeregowanych według wysokości kwoty pozostającej do spłaty przez każde z nich w 2020 r. Przypada na nie 2 716,77 mln EUR, czyli 86,7 % rocznego poziomu ryzyka związanego z państwami trzecimi ponoszonego przez fundusz w 2020 r.

Tabela 3: Ranking **10 państw trzecich**, których dotyczy największa ekspozycja według rocznego ryzyka ponoszonego przez budżet UE w 2020 r. (w mln EUR)

Ranking	Państwo	Maksymalne roczne ryzyko	Udział procentowy ryzyka związanego z danym państwem w rocznym ryzyku związanym z państwami trzecimi	Udział procentowy ryzyka związanego z danym państwem w całkowitym rocznym ryzyku w 2020 r. (państwa członkowskie i państwa trzecie)
1	Ukraina	788,63	25,2 %	17,5 %
2	Turcja	633,31	20,2 %	14,0 %
3	Maroko	296,26	9,5 %	6,6 %
4	Egipt	271,87	8,7 %	6,0 %
5	Tunezja	269,76	8,6 %	6,0 %
6	Serbia	148,86	4,7 %	3,3 %
7	Republika Południowej Afryki	100,64	3,2 %	2,2 %

8	Bośnia i Hercegowina	78,11	2,5 %	1,7 %
9	Liban	71,94	2,3 %	1,6 %
10	Panama	57,37	1,8 %	1,3 %
Razem (10 państw)		2 716,77	86,7 %	60,3 %

5. URUCHOMIENIE GWARANCJI I WYPŁATY Z NIEJ

5.1 Obsługa zadłużenia nieobjęta Funduszem Gwarancyjnym dla działań zewnętrznych (pożyczki Euratomu dla państw członkowskich, europejski mechanizm stabilizacji finansowej oraz pomoc na wsparcie bilansu płatniczego)

Art. 323 TFUE stanowi, że zapewniana jest „dostępność środków finansowych umożliwiających Unii wykonywanie jej zobowiązań prawnych wobec stron trzecich”. Ramy prawne UE i obowiązujące procedury gwarantują zatem, że państwa członkowskie mają obowiązek udostępnić budżetowi UE środki finansowe niezbędne, aby Unia mogła zawsze wykonać swoje zobowiązania prawne.

UE posiada w związku z tym bardzo skuteczne wielopoziomowe mechanizmy bezpieczeństwa, dzięki którym zawsze będzie w stanie spłacić zobowiązania wobec swoich pożyczkodawców terminowo i w pełnej wysokości. Do zapewnienia spłat wystarczyłby każdy z tych głównych mechanizmów bezpieczeństwa pojedynczo.

5.1.1 Płatności ze środków gotówkowych

W przypadku gdy dłużnik nie spłaca terminowo pożyczki udzielonej przez UE, obsługa długu w terminie zapadalności jest dokonywana tymczasowo z budżetu UE. Komisja dokonuje wypłat z posiadanych środków gotówkowych celem uniknięcia opóźnień w obsłudze własnych operacji pożyczkowych i wszelkich związanych z tym kosztów obsługi³⁶.

Ze względu na fakt, że większość wydatków dokonywana jest w pierwszym kwartale roku, amortyzacja długu następuje w kolejnych miesiącach roku, jak również na początku każdego miesiąca, w którym saldo gotówkowe jest najwyższe.

5.1.2 Płatności z budżetu UE

W przypadku gdy państwo członkowskie nie wykona swojego zobowiązania³⁷, a zasoby własne UE okażą się niewystarczające, Komisja może wykorzystać dostępne środki budżetowe UE i priorytetowo potraktować spłatę długu, przeznaczając na ten cel środki na wydatki nieobowiązkowe. Zgodnie z art. 14 ust. 4 rozporządzenia Rady nr 609/2014, jeżeli takie działanie okaże się niewystarczające, prawodawstwo UE zobowiązuje państwa

³⁶ Zob. art. 14 rozporządzenia Rady (UE, Euratom) nr 609/2014 z dnia 26 maja 2014 r. w sprawie metod i procedury udostępniania tradycyjnych zasobów własnych, zasobów własnych opartych na VAT i zasobów własnych opartych na DNB oraz w sprawie środków w celu zaspokojenia potrzeb gotówkowych (Dz.U. L 168 z 7.6.2014, s. 39).

³⁷ Zob. art. 14 ust. 3 rozporządzenia (UE, Euratom) nr 609/2014.

członkowskie do zapewnienia dodatkowych środków na spłatę długu i zrównoważenie budżetu, do pułapu 1,20 % DNB UE.

Ponieważ w 2019 r. nie odnotowano żadnego przypadku niewywiązania się z zobowiązań przez państwa członkowskie, nie złożono żadnego wniosku o płatność.

5.2 Przypadki uruchomienia Funduszu Gwarancyjnego dla działań zewnętrznych i odzyskiwanie płatności (pożyczki na rzecz państw trzecich udzielane w ramach upoważnienia EBI, pomocy makrofinansowej i Euratomu)

W przypadku opóźnień w spłacie przez beneficjenta pożyczki na rzecz państwa trzeciego udzielonej lub gwarantowanej przez UE zostaje uruchomiony fundusz gwarancyjny celem dokonania wymaganej płatności w ciągu trzech miesięcy od daty wezwania do zapłaty.

Jeżeli chodzi o pożyczki na rzecz państw trzecich udzielane w ramach upoważnienia EBI, kwoty, o których uruchomienie z gwarancji zwrócił się EBI, zostały wypłacone z konta funduszu gwarancyjnego po odpowiednim upoważnieniu przez służby Komisji. Jeżeli UE dokonuje płatności w ramach gwarancji unijnej, wstępuje ona w prawa i środki zaradcze przysługujące EBI³⁸. W przypadku pożyczek Euratomu i pożyczek w ramach pomocy makrofinansowej: gdy zwłoka w płatności wynosi trzy miesiące od wymaganej daty płatności, Komisja sięga po środki funduszu, aby pokryć wymaganą płatność³⁹ i uzupełnić swoje zasoby finansowe.

W kontekście pożyczek na rzecz państw trzecich udzielanych w ramach upoważnienia EBI, w odniesieniu do wierzytelności, które są przedmiotem subrogacji, EBI przejmuje odpowiedzialność w imieniu UE za procedury mające na celu ich odzyskanie⁴⁰.

Pożyczki EBI na projekty w Syrii

Od grudnia 2011 r. EBI odnotował przypadki niewywiązania się z zobowiązań przez rząd Syrii w postaci nieuregulowania niektórych płatności odsetek i braku spłaty niektórych pożyczek. Ponieważ formalne wezwania do zapłaty nie odniosły skutku, w maju 2012 r. EBI zaczął uruchamiać spłaty z funduszu gwarancyjnego. W tabeli 4a przedstawiono przypadki uruchomienia funduszu w celu pokrycia niewywiązania się przez rząd Syrii z zobowiązań z tytułu pożyczek.

³⁸ Zob. art. 8 ust. 7 decyzji Parlamentu Europejskiego i Rady nr 466/2014/UE z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie udzielenia gwarancji UE dla Europejskiego Banku Inwestycyjnego na pokrycie strat poniesionych w związku z działaniami z zakresu finansowania wspierającymi projekty inwestycyjne poza granicami Unii (Dz.U. L 135 z 8.5.2014, s. 1), zmienionej decyzją Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/412 z dnia 14 marca 2018 r. zmieniającą decyzję nr 466/2014/UE w sprawie udzielenia gwarancji UE dla Europejskiego Banku Inwestycyjnego na pokrycie strat poniesionych w związku z działaniami z zakresu finansowania wspierającymi projekty inwestycyjne poza granicami Unii (Dz.U. L 76 z 19.3.2018, s. 30).

³⁹ Z wyjątkiem Bułgarii i Rumunii, którym udzielono pożyczek Euratomu przed przystąpieniem do Unii. Pożyczki (i gwarancje pożyczkowe) udzielone krajom przystępującym były gwarantowane przez fundusz do dnia przystąpienia. Pożyczki, które pozostały niespłacone na ten dzień, przestały odąd stanowić działania zewnętrzne Unii i są w związku bezpośrednio objęte gwarancją budżetową UE.

⁴⁰ Dalsze informacje na temat tych procedur znajdują się również w porozumieniu o odzyskiwaniu należności podpisanym w dniu 3 października 2018 r. przez Unię Europejską i Europejski Bank Inwestycyjny, w którym określono zasady i procedury odzyskania środków wypłaconych przez UE w ramach udzielonych przez nią gwarancji na rzecz EBI na pokrycie strat poniesionych w związku z działaniami z zakresu finansowania wspierającymi projekty inwestycyjne poza granicami Unii.

Tabela 4a: Przypadki uruchomienia funduszu gwarancyjnego w celu pokrycia niewywiązania się przez rząd Syrii z zobowiązań z tytułu pożyczek (w mln EUR)

Rok (uruchomienie środków z rachunku funduszu gwarancyjnego)	Liczba wypłat w wyniku uruchomienia funduszu	Wysokość należnych transz	Kary i naliczone odsetki ⁴¹	Odzyskana kwota	Ogółem
2012	2	24,0	0,0	2,1	21,8
2013	8	59,3	1,4	0,0	60,7
2014	8	58,7	1,5	0,0	60,2
2015	8	58,7	1,5	0,0	60,2
2016	12	103,8	2,4	0,0	106,2
2017	13	56,1	0,2	0,0	56,3
2018	12	55,7	0,1	0,0	55,7
2019	14	54,8	0,06	0,0	54,91
Ogółem	63	471,01	7,09	2,1	475,96

Według stanu na dzień 31 grudnia 2019 r. łączna wysokość niespłaconego kapitału gwarantowanych pożyczek udzielonych Syrii wynosiła 555 mln EUR (kwota główna)⁴², przy czym ostateczny termin zapadalności przypada na 2030 r.

TAV Tunisie S.A. (port lotniczy Enfidha)

W 2016 r. EBI zwrócił się – na podstawie swojego upoważnienia do udzielania pożyczek na rzecz państw trzecich – o uruchomienie gwarancji UE w związku z pożyczką na rzecz TAV Tunisie S.A. (port lotniczy Enfidha).

W dniu 15 stycznia 2018 r. odzyskana od portu lotniczego Enfidha kwota 0,14 mln EUR została przekazana na rachunek Funduszu Gwarancyjnego dla działań zewnętrznych. Kwota ta została już wcześniej ujęta jako składnik aktywów (należność) w bilansie z dnia 31 grudnia 2017 r.

W tabeli 4b przedstawiono przypadki uruchomienia funduszu w celu pokrycia niespłaconych zobowiązań z tytułu pożyczki udzielonej TAV Tunisie S.A. (port lotniczy Enfidha).

⁴¹ EBI nakłada kary i nalicza odsetki za zwłokę wyłącznie w przypadku wystąpienia z drugim wezwaniem do spłaty poszczególnych pożyczek i nalicza je od dnia niewywiązania się ze spłaty do dnia dokonania płatności z funduszu gwarancyjnego.

⁴² Kwota ta obejmuje 394,2 mln EUR (kwota główna pożyczki). EBI zwrócił się już o uruchomienie tej ostatniej kwoty z gwarancji do 31.12.2019 r.

Tabela 4b: Uruchomienie funduszu gwarancyjnego w związku z TAV Tunisie S.A. (port lotniczy Enfidha) (w mln EUR)

Rok uruchomienia	Liczba wypłat w wyniku uruchomienia funduszu	Kwota, której dotyczyło uruchomienie funduszu	Odzyskana kwota	Ogółem
2016	1	4,65	0,00	4,65
2017	3	30,17	0,00	30,17
2018	0	0,0	0,14	-0,14
Ogółem	4	34,82 ⁴³	0,14	34,68

Rozwój sytuacji po dniu 31 grudnia 2019 r. (do dnia 31 maja 2020 r.)

Port lotniczy Enfidha (Tunezja)

W styczniu 2020 r. na rachunek bankowy funduszu gwarancyjnego przekazano kwotę 0,7 mln EUR. Reprezentowała ona kwotę częściowo odzyskanego kredytu dla portu lotniczego Enfidha (Tunezja), którą EBI ściągnął w grudniu 2019 r.

Syria

W styczniu, marcu i maju 2020 r. zapłacono kwotę w łącznej wysokości 12,7 mln EUR w związku z czterema wezwaniami z tytułu niewykonanych zobowiązań Syrii (3,2 mln EUR, 0,5 mln EUR, 7,4 mln EUR oraz 1,7 mln EUR, które to kwoty uwzględniają kary nałożone przez EBI).

5.3 Rozwój sytuacji Funduszu Gwarancyjnego dla działań zewnętrznych w 2019 r.

Zgodnie z rozporządzeniem ustanawiającym Fundusz Gwarancyjny dla działań zewnętrznych („rozporządzenie w sprawie funduszu gwarancyjnego”)⁴⁴ odpowiedni poziom wpłat (kwota docelowa) jest określony jako 9 % łącznych wymagalnych zobowiązań kapitałowych wynikających z każdej operacji, powiększonych o naliczone odsetki. Wprowadzono mechanizm finansowania, by zapewnić osiągnięcie kwoty docelowej.

Na podstawie mechanizmu finansowania w lutym 2019 r. z budżetu UE na rzecz funduszu wypłacono 103,2 mln EUR, a w lutym 2020 r. – 240,2 mln EUR.

⁴³ Kwota ta obejmuje jednorazową opłatę w wysokości 1 467 504,32 EUR z tytułu procedur odzyskiwania środków wszczętych lub planowanych przez EBI w odniesieniu do tej umowy, zgodnie z porozumieniem o odzyskiwaniu należności.

⁴⁴ Rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 480/2009 ustanawiające Fundusz Gwarancyjny dla działań zewnętrznych (Dz.U. L 145 z 10.6.2009, s. 10), zmienione rozporządzeniem (UE) 2018/409 (Dz.U. L 76 z 19.3.2018, s. 1).

Łączna wysokość funduszu gwarancyjnego wynosiła 2 828 738 292,88 EUR na dzień 31 grudnia 2019 r. (2 609 881 747,51 EUR na dzień 31 grudnia 2018 r.)⁴⁵.

W 2019 r. całkowita wartość bilansowa Funduszu wzrosła o ok. 218,86 mln EUR. Wynika to głównie z następujących czynników:

Zwiększenia:

- Wkład należny z budżetu UE (kwota wpłaty) w wysokości 240,15 mln EUR w celu dostosowania wysokości środków Funduszu do kwoty docelowej ustalonej na poziomie 9 % łącznych wymagalnych zobowiązań.
- wynik z operacji finansowych, który wyniósł 25,13 mln EUR;
- Zwiększenie o 8,6 mln EUR wyceny portfela w związku z dostosowaniem do wartości rynkowej jego wartości.

Zmniejszenia:

- Interwencje Funduszu celem pokrycia zaległych płatności w łącznej kwocie 54,9 mln EUR.

Dalsze informacje na temat Funduszu Gwarancyjnego dla działań zewnętrznych w 2019 r. znajdują się w sprawozdaniu Komisji dla Parlamentu Europejskiego, Rady i Trybunału Obrachunkowego w sprawie zarządzania Funduszem Gwarancyjnym dla działań zewnętrznych na dzień 31.12.2019 r.⁴⁶ i w towarzyszącym mu dokumencie roboczym służb Komisji (SWD).

---

⁴⁵ Kwoty te obejmują kwotę 240,152,822,10 EUR należną z budżetu UE w 2019 r., a wypłaconą z budżetu w 2020 r. oraz kwotę 103,222,935,00 EUR należną w 2018 r., a wypłaconą w 2019 r.

⁴⁶ COM(2020) 327 i SWD(2020) 136 z 17.07.2020, dostępne na stronie <http://eur-lex.europa.eu/homepage.html>.

6. EUROPEJSKI FUNDUSZ NA RZECZ INWESTYCJI STRATEGICZNYCH (EFIS) W 2019 R.⁴⁷

6.1 Sprawozdania finansowe funduszu gwarancyjnego EFIS na dzień 31 grudnia 2019 r.

Łączny poziom aktywów funduszu gwarancyjnego EFIS na dzień 31 grudnia 2019 r. wynosił 6 688 mln EUR. Na aktywa te składały się: portfel inwestycyjny sklasyfikowany jako aktywa dostępne do sprzedaży (6 654 mln EUR), terminowa transakcja sprzedaży USD z dodatnią wartością bieżącą netto sklasyfikowana jako aktywa finansowe wyceniane według wartości godziwej przez nadwyżkę lub deficyt (3 mln EUR) oraz środki pieniężne i ich ekwiwalenty (31 mln EUR).

Według sprawozdania z finansowych wyników działalności za 2019 r. fundusz gwarancyjny EFIS osiągnął na koniec roku wynik finansowy wynoszący 21,7 mln EUR. Główny wkład pochodził z dodatniego wyniku odsetkowego netto wynoszącego 18,3 mln EUR oraz zysków netto ze sprzedaży papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży⁴⁸ (17,1 mln EUR). Kwota ta została zrównoważona ujemną różnicą kursową waluty obcej wynoszącą -13,1 mln EUR⁴⁹. Pozostałe koszty netto w wysokości -0,6 EUR składały się głównie z opłat za przechowywanie.

6.2 Działania EFIS objęte gwarancją UE

Na dzień 31 grudnia 2019 r. ekspozycja UE z tytułu gwarancji w związku z nierozliczonymi działaniami EFIS prowadzonymi przez grupę EBI, na potrzeby których dokonano już wypłat, wyniosła 17,7 mld EUR z dostępnej kwoty netto zobowiązania prawnego⁵⁰ gwarantowanego przez UE wynoszącej 25,8 mld EUR. Kwotę 17,6 mld EUR zapisano jako zobowiązanie warunkowe w informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego UE za 2019 r., podczas gdy na pozostałą kwotę wynoszącą 0,1 mld EUR (74 mln EUR) przyznano rezerwę.

---

⁴⁷ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/1017 z dnia 25 czerwca 2015 r. w sprawie Europejskiego Funduszu na rzecz Inwestycji Strategicznych, Europejskiego Centrum Doradztwa Inwestycyjnego i Europejskiego Portalu Projektów Inwestycyjnych oraz zmieniającego rozporządzenia (UE) nr 1291/2013 i (UE) nr 1316/2013 – Europejski Fundusz na rzecz Inwestycji Strategicznych („rozporządzenie w sprawie EFIS”). Rozporządzenie w sprawie EFIS zostało zmienione rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/2396 z dnia 13 grudnia 2017 r. w odniesieniu do przedłużenia okresu obowiązywania Europejskiego Funduszu na rzecz Inwestycji Strategicznych oraz wprowadzenia usprawnień technicznych dla tego Funduszu i Europejskiego Centrum Doradztwa Inwestycyjnego („rozporządzenie zmieniające EFIS 2.0”). Rozporządzeniem zmieniającym EFIS 2.0 między innymi zwiększono gwarancję UE i dostosowano kwotę docelową. W dniu 22 lipca 2015 r. Komisja Europejska i Europejski Bank Inwestycyjny („EBI”) podpisały umowę w sprawie zarządzania EFIS oraz w sprawie udzielenia gwarancji UE („umowa w sprawie EFIS”), którą następnie zmieniono i skonsolidowano w dniach 21 lipca 2016 r., 21 listopada 2017 r., 9 marca 2018 r., 20 grudnia 2018 r., 27 marca 2020 r. i 27 kwietnia 2020 r.

⁴⁸ Na kwotę netto składają się zyski w wysokości 18,5 mln EUR i straty w wysokości 1,4 mln EUR.

⁴⁹ Po zabezpieczeniu ryzyka walutowego w odniesieniu do części portfela denominowanej w USD.

⁵⁰ Zgodnie z art. 11 rozporządzenia zmieniającego EFIS 2.0 kwota gwarancji UE nie może w żadnym momencie przekraczać 26 mld EUR, ani przekraczać 16 mld EUR przed dniem 6 lipca 2018 r. Od maksymalnej kwoty gwarancji UE odjęto kwoty wynikające z uruchomienia i wykorzystania gwarancji UE oraz rezerwy na produkty w rodzaju gwarancji portfelowych w ramach segmentu MŚP.

W 2019 r. działania EFIS, którymi zarządzał EBI w ramach obszaru infrastruktury i innowacji, przyniosły UE dochód netto w wysokości 299,5 mln EUR⁵¹. Z tej kwoty ujęto w sprawozdaniu finansowym UE za 2019 r. wierzytelność netto Komisji wobec EBI w wysokości 50,8 mln EUR na dzień 31 grudnia 2019 r.

W związku z działaniami EFIS w ramach segmentu MŚP UE poniosła w 2019 r. koszt w kwocie 109,9 mln EUR⁵². Z tej kwoty opłaty i koszty EFI w wysokości 37,9 mln EUR ujęte w sprawozdaniu finansowym UE za 2019 r. podlegają spłacie na rzecz EFI po dniu 31 grudnia 2019 r.

6.3 Finansowanie funduszu gwarancyjnego EFIS

W 2019 r. na potrzeby zasilenia funduszu gwarancyjnego EFIS przeznaczono środki budżetowe w łącznej kwocie 357 mln EUR. W ramach tej kwoty środki budżetowe w wysokości 167 mln EUR zarezerwowano zgodnie z decyzją Komisji C(2019) 875⁵³. Przeznaczono dodatkowe środki na zobowiązania na kwotę 190 mln EUR jako dochody przeznaczone na określony cel.

Łączna wysokość faktycznych wpłat dokonanych na fundusz gwarancyjny EFIS w ciągu całego roku wyniosła 1 166 mln EUR. Większość tej kwoty stanowiły środki na płatności z budżetu ogólnego UE, podczas gdy kwota 163 mln EUR została odzyskana jako dochody przeznaczone na określony cel (136 mln EUR z dochodów EFIS i 27 mln EUR z dochodów instrumentu „Łącząc Europę”), a kwota w wysokości 3 mln EUR została przesunięta jako dodatkowe środki na płatności pod koniec roku budżetowego.

6.4 Uruchomienie i wykorzystanie gwarancji UE

Zgodnie z art. 8 ust. 1 lit. a) umowy w sprawie EFIS w 2019 r. uruchomiono gwarancję w kwocie 3,5 mln EUR w związku z jednym działaniem w zakresie finansowania quasi-kapitałowego, w przypadku którego nie dotrzymano zobowiązania, w ramach obszaru infrastruktury i innowacji. Ponadto uruchomiono kwotę 1,4 mln EUR na pokrycie kosztów finansowania EBI⁵⁴, kwotę 27,3 mln EUR na korekty wartości⁵⁵ i kwotę 0,14 mln EUR na koszty odzyskiwania należności⁵⁶. W ramach segmentu MŚP uruchomiono jednorazowo kwotę 8,1 mln EUR z przeznaczeniem na zabezpieczenia w walutach innych niż euro.

Wszystkie przypadki uruchomienia środków miały miejsce w oparciu o fundusze dostępne na rachunku EFIS. Nie uruchomiono żadnych środków z funduszu gwarancyjnego EFIS.

---

⁵¹ Kwota ta obejmuje 135,0 mln EUR niezrealizowanego przychodu uzyskanego dzięki wzrostowi wartości godziwej portfeli w obszarze infrastruktury i innowacji na dzień 31 grudnia 2019 r. w porównaniu z dniem 31 grudnia 2018 r.

⁵² Kwota ta obejmuje rezerwy finansowe w wysokości 69,5 mln EUR w odniesieniu do portfeli dłużnych segmentu MŚP oraz 4,3 mln EUR niezrealizowanych wydatków wynikających ze spadku wartości godziwej portfeli kapitałowych segmentu MŚP na dzień 31 grudnia 2019 r. w porównaniu z dniem 31 grudnia 2018 r.

⁵³ Decyzja Komisji z dnia 11.2.2019 r. w sprawie przyjęcia rocznego programu prac Dyirekcji Generalnej ds. Gospodarczych i Finansowych na 2019 r., służąca jako decyzja w sprawie finansowania.

⁵⁴ Zob. art. 8 ust. 1 lit. d) umowy w sprawie EFIS.

⁵⁵ Zob. art. 8 ust. 1 lit. b) umowy w sprawie EFIS.

⁵⁶ Zob. art. 8 ust. 1 lit. d) i art. 11 ust. 7 umowy w sprawie EFIS.

Dalsze informacje na temat EFIS i Funduszu Gwarancyjnego EFIS w 2019 r. znajdują się w sprawozdaniu Komisji dla Parlamentu Europejskiego, Rady i Trybunału Obrachunkowego dotyczącym zarządzania Funduszem Gwarancyjnym EFIS na dzień 31.12.2019 r.⁵⁷ i w towarzyszącym mu dokumencie roboczym służb Komisji (SWD).

7. EUROPEJSKI FUNDUSZ NA RZECZ ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU (EFZR) W 2019 R.

7.1 Programy inwestycyjne

Do kwietnia 2018 r. partnerskie instytucje finansowe zaproponowały objęcie gwarancją EFZR ponad 40 programów inwestycyjnych o wartości przekraczającej 3,5 mld EUR w pięciu priorytetowych obszarach inwestycji (tzw. okna inwestycyjne), tj. a) Zrównoważona energia i łączność, b) Finansowanie mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw, c) Zrównoważone rolnictwo, przedsiębiorcy działający na obszarach wiejskich i agrobiznes, d) Zrównoważone miasta i e) „Digitalizacja na rzecz rozwoju”.

W czerwcu i listopadzie 2018 r. UE przydzieliła kwotę 1,54 mld EUR na cele 28 gwarancji na podstawie wniosków instytucji finansowych⁵⁸.

Na dzień 31 grudnia 2019 r. zawarte były w sumie trzy umowy w sprawie gwarancji EFZR na kwotę 165 mln EUR.

NASIRA

Pierwsza umowa w sprawie gwarancji EFZR na kwotę 75 mln EUR została podpisana w dniu 18 grudnia 2018 r. z posiadającym rating AAA holenderskim bankiem rozwoju FMO w ramach instrumentu podziału ryzyka NASIRA. Gwarancja ta pozwoli lokalnym bankom udzielać kredytów grupom, które w normalnych okolicznościach uważają za wiążące się ze zbyt dużym ryzykiem. Poprzez tzw. „uwspólnienie ryzyka” NASIRA ograniczy postrzegane i realne ryzyko związane z udzielaniem kredytów wrażliwym i mającym niedostateczny dostęp do usług kredytowych grupom ludności w krajach objętych europejską polityką sąsiedztwa i w Afryce Subsaharyjskiej, a w ten sposób umożliwi i pobudzi udzielanie finansowania osobom, które potrzebują go do rozwoju swojego (mikro)przedsiębiorstwa. Bank rozwoju FMO przewiduje, że NASIRA umożliwi stworzenie i wsparcie nawet 800 000 miejsc pracy oraz przyniesie korzyści małym i średnim przedsiębiorstwom (MŚP), osobom wewnątrznie przesiedlonym, uchodźcom, osobom powracającym, kobietom i młodym ludziom.

Działalność banku rozwoju FMO w zakresie kapitału wysokiego ryzyka

⁵⁷ COM(2020) 385 i SWD(2020) 162 z 18.08.2020, dostępne na stronie <http://eur-lex.europa.eu/homepage.html>.

⁵⁸ Proszę zwrócić uwagę, że w ramach odpowiedzi na kryzys spowodowany COVID-19 Rada Operacyjna EFZR uzgodniła podczas posiedzenia w dniu 21 kwietnia 2020 r. zmiany przydziału środków na gwarancje EFZR, w wyniku których traktowano priorytetowo i zasilono dodatkowymi środkami gwarancje zapewniające płynność mikroprzedsiębiorstwom oraz małym i średnim przedsiębiorstwom, a także projektom w dziedzinie energii ze źródeł odnawialnych, co zwiększyło elastyczność tych gwarancji i umożliwiło łagodzenie skutków społeczno-ekonomicznych pandemii COVID-19, oraz wprowadzono zwolnienie z opłat przez okres jednego roku.

Ta umowa gwarancji na kwotę 40 mln EUR podpisana z bankiem rozwoju FMO w dniu 11 listopada 2019 r. będzie gwarantować kapitał wysokiego ryzyka udostępniany start-upom, zwłaszcza tym kierowanym przez młodych przedsiębiorców. Przedsiębiorstwa te będą używać technologii do zmniejszenia kosztów wytwarzania lub dostarczania produktów i usług, które do tej pory przekraczały możliwości finansowe wielu ludzi. Gwarancja będzie ukierunkowana na przedsiębiorstwa oferujące rozwiązania cyfrowe w wielu różnych obszarach, począwszy od rolnictwa, energii i usług finansowych, a skończywszy na edukacji, opiece zdrowotnej, transporcie i logistyce. Bank rozwoju FMO przewiduje, że program gwarantujący kapitał wysokiego ryzyka wesprze, bezpośrednio i pośrednio, nawet 125 000 nowych miejsc pracy.

Zwiększenie inwestycji w energię ze źródeł odnawialnych

Ta umowa gwarancji na kwotę 50 mln EUR podpisana z Europejskim Bankiem Odbudowy i Rozwoju (EBOR) w dniu 29 listopada 2019 r. przyczyni się do zwiększenia skali inwestycji w energię ze źródeł odnawialnych na Ukrainie i w państwach południowego sąsiedztwa UE, w szczególności w Jordani, Libanie i Tunezji. Celem gwarancji jest znaczące pobudzenie potencjału w zakresie energii ze źródeł odnawialnych. EBOR spodziewa się, że gwarancja przyczyni się do wygenerowania inwestycji o łącznej wartości sięgającej 500 mln EUR i zapewni 340 MW dodatkowej mocy zainstalowanej odnawialnych źródeł energii.

7.2 Fundusz gwarancyjny EFZR

Do końca 2019 r. dodatkowe wkłady na wsparcie dla funduszu gwarancyjnego EFZR obejmują 50 mln USD od Fundacji Billa i Melindy Gatesów, 9,6 mln EUR od Danii, 300 000 EUR od Republiki Czeskiej oraz 100 000 EUR od Estonii.

Fundusz gwarancyjny EFZR rozpoczął faktyczną działalność w 2018 r. Na dzień 31 grudnia 2019 r. na rzecz funduszu wypłacono kwotę 600,1 mln EUR. W 2019 r. nie było żadnych przypadków uruchomienia gwarancji EFZR.

Dalsze informacje na temat EFZR i funduszu gwarancyjnego EFZR w 2019 r. znajdują się w sprawozdaniu Komisji dla Parlamentu Europejskiego, Rady i Trybunału Obrachunkowego w sprawie zarządzania funduszem gwarancyjnym Europejskiego Funduszu na rzecz Zrównoważonego Rozwoju⁵⁹.

---

⁵⁹ COM(2020) 346 z 31.7.2020, dostępne na stronie <http://eur-lex.europa.eu/homepage.html>.